УДК 725

Канд. арх., доцент **Кельба С. С.**
Кафедра основ архітектури і архітектурного проектування
Київського національного університету будівництва і архітектури

В'ЇЗНІ КОМПЛЕКСИ КРУПНИХ ТА КРУПНІШИХ МІСТ

Анотація. У роботі зібрано висновки дослідження зі створення наукової бази для проектування в'їзних комплексів.

Ключові слова: в'їзні комплекси, транспортне сполучення, типологія в'їзних комплексів, принципи формування.

Актуальна проблема перенасичення великих міст автотранспортом та відсутність розвинутої інфраструктури для його обслуговування створює проблеми їх мешканцям. В'їзні комплекси крупних та крупніших міст здатні суттєво підвищити рівень комфортності проживання в самому місті за рахунок перенесення на них частини функцій, що на даний час зосереджені у центральних районах, або неефективно розосереджені взагалі по місту.

Можливість вирішення частини проблем міста відносно простими методами шляхом використання в'їзних комплексів конче необхідна там, де реконструкція інфраструктурної мережі була б невиправдано дорожчою, ніж створення в'їзного комплексу на периферії.

Причини та витоки існуючих канонів та догм проектування споруд полягає в історичних коріннях. Сутність старої архітектури розкриває розуміння особливостей тодішньої життєдіяльності. Знання та використання досвіду минулих поколінь є,як відомо, запорукою успіху теперішніх.

Досвід проектування та розміщення брам, арок, корчем, постоялих дворів (історичних «пращурів» в'їзних комплексів крупних та крупніших міст), [1]. підказують вірні рішення при формуванні сучасних споруд.

Споруди зі спорідненим призначенням (громадські комплекси на в'їздах до міста) існують в багатьох країнах світу, зокрема в Англії, Франції, Німеччині, США, Росії, Україні, але на теперішній час комплекс проблем проектування і будівництва таких об'єктів все ще не отримав потрібного наукового відображення, [2].

Багатофункціональність будівель почала масово впроваджуватися з другої половини XX ст. За цим принципом зведені ділові комплекси – пункти об-

слуговування на магістралях. В умовах урбанізації формування центрів обслуговування має ґрунтуватися не на «поодинокій» концентрації розрізнених об'єктів на частині території, а на побудові єдиної просторової структури.

Відповідно, даний елемент містобудівної системи повинен представляти не тільки зону міської території, що насичена об'єктами обслуговування, але й єдину просторову структуру – комплексний тип будівлі.

Дослідження практики проектування, будівництва, функціонального наповнення та експлуатації поліфункціональних споруд XX ст. підтвердило вірність думки про те, що в'їзні комплекси крупних та крупніших міст в своїй основі повинні мати поліфункціональну будівлю.

Основні фактори, що впливають на будівлю, різняться за характером і можуть бути динамічними або сталими, [3].

На комунікативні сторони нової споруди зі сталим, складеним середовищем впливає історичний фактор.

Містобудівний фактор має вплив при визначенні цільового призначення даної території та споруд, що можуть буди там зведені. При цьому враховуються мережі закладів та оточуючих установ.

До сталих факторів можна також віднести природно-кліматичні явища.

Ретельне вивчення й врахування вказаних факторів дозволяє розробити узагальнений комплекс заходів із запобігання їх негативного впливу на споруду.

На відміну від умов процвітання суспільства вплив соціально-економічного фактору в кризові періоди суттєво змінюється. Постійною залишається вимога максимальних зручності та ефективності рішень при проектуванні та будівництві таких споруд, у тому числі забезпечення мінімальних витрат на функціонування закладу.

Конструктивна система залежить від особливостей проекту та доступності певних варіантів інженерних рішень на місцевості проектування.

На розробку вигляду споруди впливає фактор візуального сприйняття.

Дослідження напрямків і особливостей транспортного та пішохідного руху визначає рішення проекту з точки зору специфіки використання споруди і доступу до будівлі.

Врахування екологічного фактору забезпечує комфортне і безпечне перебування у будівлі, захищає від зовнішніх негативних впливів.

Аналіз практики проектування дозволяє дослідити функціональну структуру громадських комплексів. Оскільки функціональне насичення в'їзних ком-

плексів крупних та крупніших міст може включати значну кількість монофункціональних споруд, прийоми планувальних рішень будуть включати поєднання різних за функціями об'єктів. на основі спільних груп приміщень.

Спільними для усіх об'єктів є наступні групи: вхідна - вестибюлі, холи, гардероби, адміністративно-побутова – офіси адміністрації, група технічних приміщень.

Конкретні конструктивні рішення залежать від багатьох факторів, але ідея поєднання декількох різних споруд в одну визначає, що конструктивна система, швидше за все, буде схожою на систему споруди більшої за розмірами, чи функціональними потребами, [4].У будь-якому разі використання конструктивних систем при проектуванні в'їзних комплексів не обмежується специфічними вимогами.

Аналіз існуючих конструктивних систем показав, що, зважаючи на специфіку будівель в'їзних комплексів крупних та великих міст, а саме вимоги до планувальної та об'ємно-просторової структури (суміш мілкочарункової та крупночарункової сітки опор, організація великих прольотів та ін..), найраціональнішим є використання монолітного каркасу в чистому або суміщеному з іншими конструктивними системами вигляді.

Класифікувати будівлі в'їзних комплексів крупних та крупніших міст можна за безліччю ознак. За різних обставин класифікація на основі одних чинників може виявитися кориснішою за інші. Для більш універсального рішення – обирають найпоширеніші ознаки (це також дає змогу надати оцінку різним типам будівель за однаковими критеріями).

Дослідження доводять, що основними класифікаційними критеріями в'їзних комплексів виступають такі: функція, планувальна схема, планувальна композиція, поверховість, вид несучого остову будівлі, матеріал стін, ступінь довговічності.

Будівлі в'їзних комплексів крупних та крупніших міст класифіковано за основними ознаками, [5]: за функцією, поверховістю, матеріалом стін, групою вогнестійкості, ступенем довговічності, значимістю та призначенням, концентрацією матеріальних цінностей, за набором функцій, за планувальною схемою, за планувальною композицією, за видом несучого остову.

Номенклатуру в'їзних комплексів крупних та крупніших міст за кількістю функцій можна поділяти на базову, доповнену та розвинуту, зважаючи на яку клієнтську базу розрахована споруда.

Тип I – в'їзні комплекси крупних та крупніших міст базового ступеню – з необхідним мінімально достатнім набором функцій для створення комплексу;

Тип ІІ – в'їзні комплекси крупних та крупніших міст доповненого ступеню – з функціями, що розширюють якості комплексу у практичному значенні;

Тип ІІІ – в'їзні комплекси крупних та крупніших міст розвинутого ступеню – з найповнішим набором функцій для забезпечення максимальної ефективності роботи комплексу (рис. 1).

Таке розділення є важливим з точки зору практичності та економічності конкретного комплексу. Відповідність потребам даного місця є конче необхідною для якісного функціонування.

Особливістю функціональної організації в'їзних комплексів крупних та крупніших міст є залежність її від типологічного призначення комплексу з урахуванням наявності обов'язкового комплексоутворюючого ядра – базового ступеня набору функцій. Функціональне насичення в'їзних комплексів крупних та крупніших міст складається з поєднаних приміщень закладів, функції яких передбачено у комплексі.

Основними групами приміщень в'їзних комплексів крупних та крупніших міст є такі: вхідна група приміщень; групи приміщень основних функцій; групи допоміжних приміщень; адміністративно-побутова група приміщень, група технічних приміщень.

Наявність встановлених принципів проектування того, чи іншого типу будівель значно спрощує завдання проектувальнику, адже значна маса матеріалу була осмислена до нього і виведені вказівки забезпечують вдале проектне рішення.

З метою акцентуації уваги на найважливіших для в'їзних комплексів моментах можна виокремити п'ять найсуттєвіших принципів проектування.

Принципи формування, які найбільш близько характеризують в'їзні комплекси крупних та крупніших міст, спираються на типологічні характеристики певного комплексу і дозволяють систематизувати процес проектування: принцип стратегічного розміщення на межах міста в зонах ефективного перехоплення транзитного транспорту; принцип типологічно зумовленої функціонально-планувальної поліваріантності; принцип базовості комплексоутворюючих функцій; принцип репрезентативності як базової характеристики в'їзного комплексу; принцип формування архітектурно-художнього образу комплексу з урахуванням динамічного сприйняття.

На рис. 2 зображено проектну пропозицію по створенню в'їзного комплексу з чернігівського напряму.

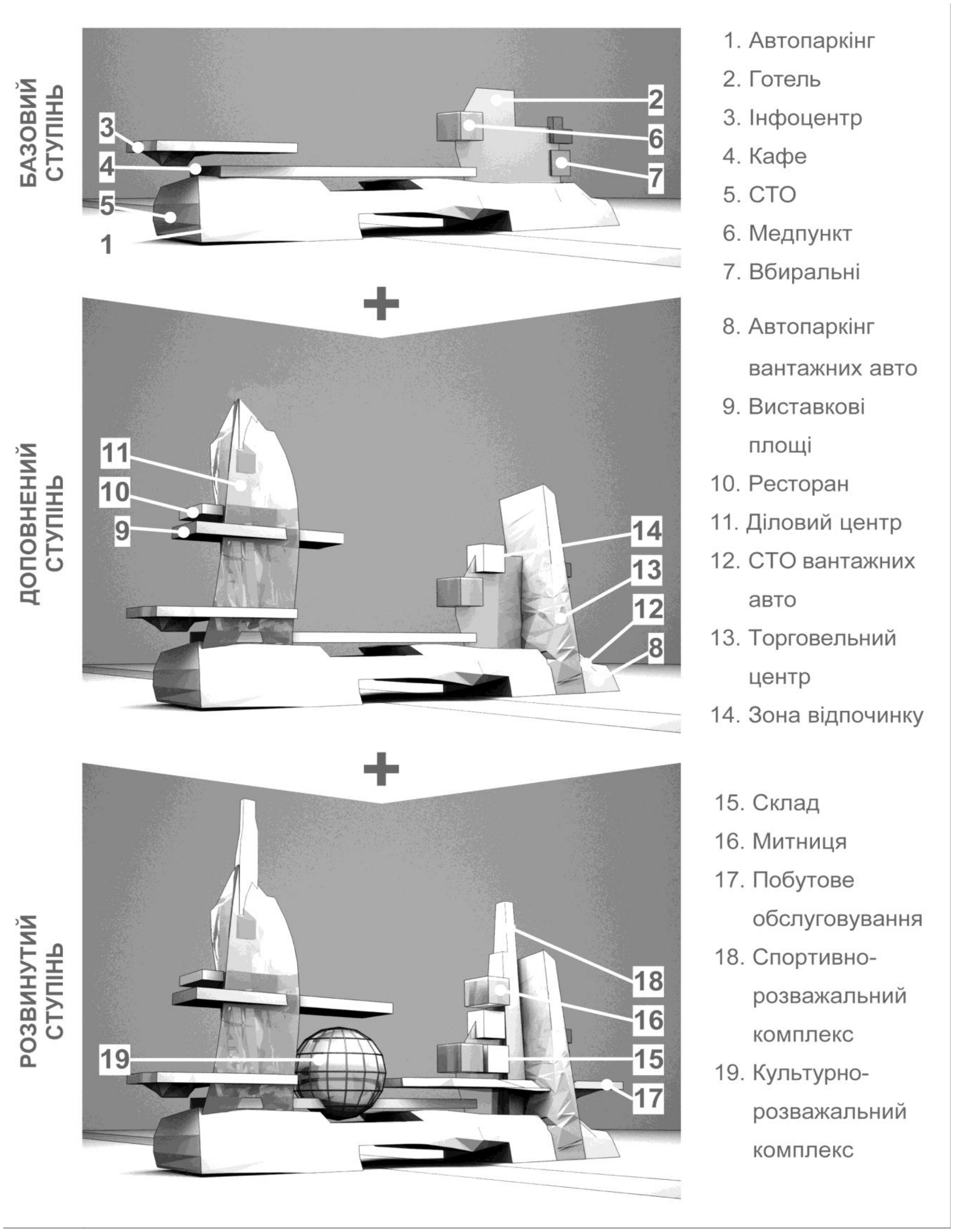

Рис. 1. Змішана група обслуговування, ТИП ІІІ

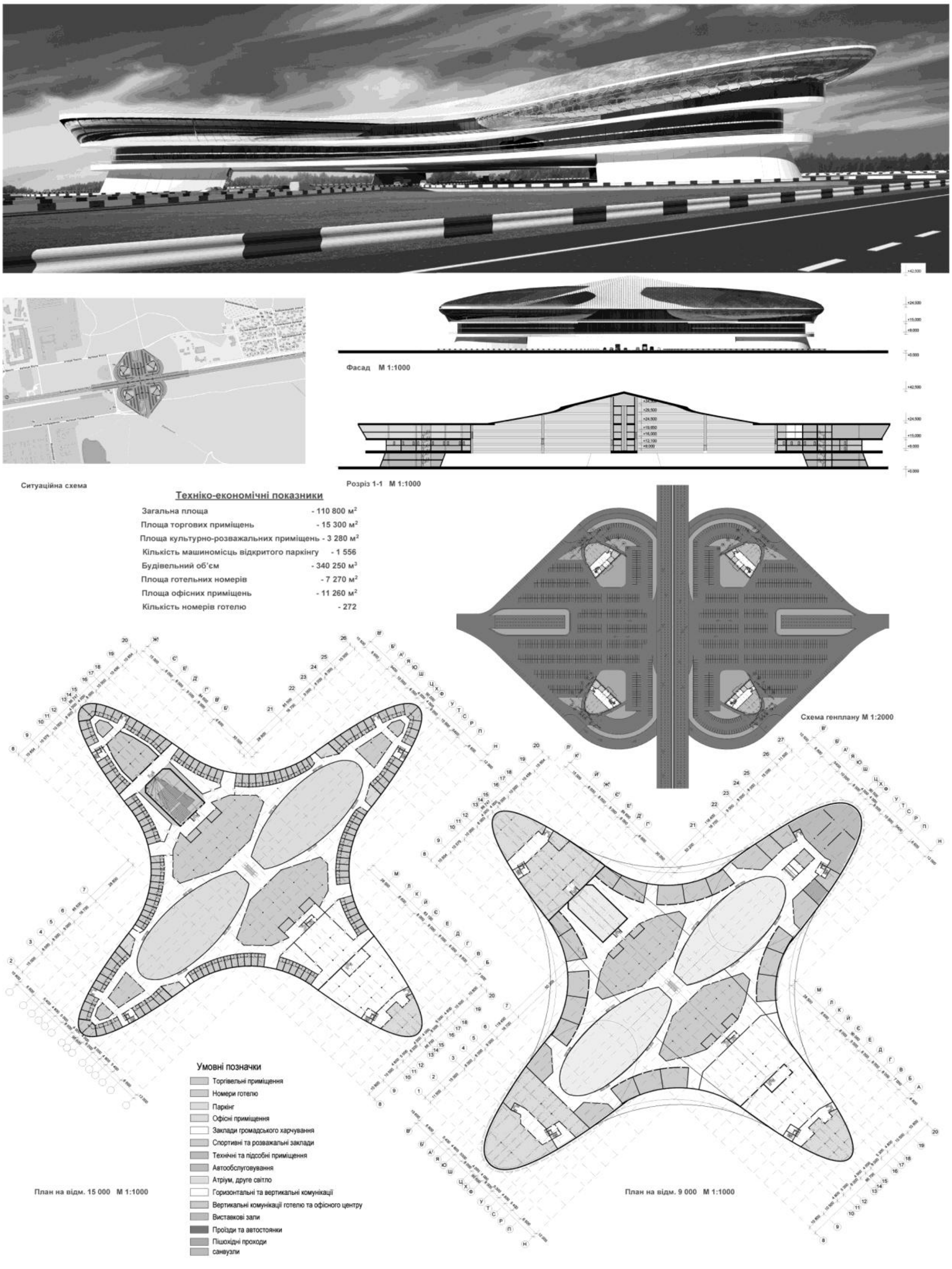

Рис. 2. Чернігівський в'їзний комплекс

Література

1. Архітектура: Корот. Словник – довідник / А.П. Мардер, Ю.М. Євреїнов, О. А. Пламеницька та ін.; за заг. ред. А. П. Мардера. — К.: Будівельник, 1995. — 335 с.

2. Nutt B. Research report on motorway service areas. — Traffic Engineering and Control, 1967, I. Dimensionierung von Tank und Rastanlagen an Bundsautobahnen. — Strasse No.2. — p.84–88.

3. Єжов В.І. Архитектура общественных зданий и комплексов / В.І.Єжов, С.В. Єжов, Д. В. Єжов. — К.: Вистка, 2006. — 380 с.

4. Семыкина Е. В.: Архитектура бизнес – центров в системе аэропорта (на примерах объектов гражданской авиации Украины): Дис. канд. архит: 18.00.02. «Архитектура будівель і споруд» / Е. В. Семыкиной — К.: КНУСА, 2003. — 172.

5. Классификация торговых центров Украины [Електронний ресурс]. — 2009. — 27 квіт. — Режим доступу: http://obzornedvizhimosti.org.ua/обзор/обзор-коммерческой-недвижимости-укр/классификация-торговых-центров-укра/

Аннотация. В работе описан процесс и результаты исследования по созданию научной базы для проектирования въездных комплексов.

Ключевые слова: въездные комплексы, типология въездных комплексов, принципы формирование

Annotation. The article describes process and the results of researches to establish scientific basis for entry complexes design.

Keywords: entry complexes, design, principles of construction, types of entry complexes.